

Gemeenschappelijke nota van de bouwsector

Rechtszekere, robuuste en vlotte vergunningen

Oprichting gemengde commissie

28 februari 2025

Vlaanderen staat voor heel wat uitdagingen waarin de bouwsector een belangrijke rol speelt: het realiseren van bijkomend woonaanbod binnen de krijtlijnen van de bouwshift, de energetische renovatiegolf, onze gebouwen en infrastructuur klimaatbestendig maken, de dringende (her)aanleg van wegen, dijken, bruggen, rioleringen en het onderhoud daarvan, Rechtszekere, robuuste en vlotte vergunningsprocedures zijn noodzakelijk om deze uitdagingen aan te gaan.

We zijn als bouwsector tevreden dat de Vlaamse regering de sense of urgency met betrekking tot de vergunningenproblematiek deelt en dat het een prioriteit is om dit op te lossen. We staan uitgesproken positief tegenover de oprichting van de gemengde commissie met experts, de overheid, de academische en juridische sector en appreciëren de uitnodiging voor deelname aan de klankbordgroep.

Het is een bewuste keuze van Embuild Vlaanderen, BVS, Bouwunie, NAV, BAV, Orde van Architecten en ORI om een gemeenschappelijke nota aan de gemengde commissie te overhandigen. We zijn erin geslaagd om via een uitgebreid vooroverleg en een brede consultatie van bouwactoren tot een gemeenschappelijke nota met uitdagingen en voorstellen tot oplossing te komen.

Ook al is aangegeven dat de gemengde commissie enkel het procedurele luik van het omgevingsvergunningenkader en de rol van de rechter bekijkt, kaarten we in deze nota ook knelpunten en oplossingen aan met betrekking tot het inhoudelijke luik van de vergunningsprocedure en de sectorale regelgeving. We zijn er immers van overtuigd dat enkel inzetten op het procedurele luik niet zal leiden tot een vlottere vergunningverlening. De samenstelling van een vergunningsdossier en de eisen uit sectorale regelgeving maken immers het voorwerp uit van de bezwaar- en beroepsmogelijkheden in het procedurele luik. Een beleid op verschillende fronten is dan ook noodzakelijk.

Vanuit de bouwsector, zowel actief in residentieel als niet-residentieel vastgoed, in infrastructuurwerken, maar ook in industrie, landbouw en natuurgebied, stellen we vast dat de uitdagingen om een vergunning te bekomen sterk verschillend zijn, o.a. in procedure en doorlooptijd, in vergunningverlenende overheid, in sectorale regelgeving, in type beroepsindieners, enz. Er bestaat geen "one size fits all" -oplossing om tot een vlottere

vergunningverlening te komen. We moeten er bovendien over waken dat de voorstellen ter bevordering van de “complexe” dossiers niet ten koste gaan van een verzwaring van de procedure van de “eenvoudige” dossiers. Op dit moment heeft immers ongeveer de helft van alle vergunningsdossiers in Vlaanderen betrekking op een eengezinswoning.

Meer rechtszekerheid over het organiseren en over de uitkomsten van een vooroverleg

Ondanks verschillende initiatieven in het verleden (o.a. “[Handreiking vooroverleg](#)” en “[Bouwen aan dialoog](#)”) verloopt de informele stap van het vooroverleg moeilijk: het vooroverleg is heel tijdrovend waarbij meerdere ontwerpen en studies besproken worden, waarbij gevraagd wordt om met alle interne diensten en externe adviesinstanties afzonderlijk in gesprek te gaan, In sommige gevallen wordt de vraag tot vooroverleg zelfs geweigerd. Tegelijkertijd worden afspraken of préadviezen uit het vooroverleg vaak niet nageleefd wegens gewijzigde inzichten of een gewijzigde bestuursamenstelling. De rechtszekerheid van het vooroverleg dient verhoogd te worden, zonder te verzanden in een juridisch moeras.

Onze concrete voorstellen:

- Zorg voor een uniek aanspreekpunt (SPOC) bij iedere vergunningverlener, die zijn weg kent in het complexe landschap van regelgeving, adviesinstanties en de eigen administratie.
- Wanneer een burger of bedrijf een vooroverleg vraagt, dan mag dit niet geweigerd worden door gemeenten en provincies, ongeacht de projectgrootte, en moet hier verplicht op ingegaan worden. Leg daarbij een vaste termijn op zodat dit niet verzandt zodat het vooroverleg zelfs langer zou duren als de omgevingsvergunningsprocedure zelf.
- Vlaanderen moet de lokale besturen verplichten om een schriftelijke neerslag te maken van het vooroverleg. Bij voorkeur wordt dit bekrachtigd door het CBS. De notulen van het vooroverleg moeten verplicht opgenomen worden in de vergunningsbeslissing (goedkeuring of weigering), zodat deze informatie uit het vooroverleg ook beschikbaar is tijdens een beroepsprocedure.
- Alvorens een formele aanvraag tot stedenbouwkundig attest of vergunningsaanvraag in te dienen, is het voor o.a. stadsontwikkelingsprojecten wenselijk om een degelijk gecoördineerd vooradvies te krijgen.
Er moet alvast gestimuleerd worden dat het programma van eisen van de vergunningverlenende overheid reeds heel vroeg, in de conceptuele fase, duidelijk wordt gecommuniceerd.
- Breid het toepassingsgebied van de projectvergadering uit zodat dit kan toegepast worden voor bvb. stadsontwikkelingsprojecten, wanneer hierom gevraagd wordt, zodat alle betrokken publieke partijen tegelijkertijd rond de tafel zitten. Hierdoor kunnen eventuele tegenstrijdigheden zich meteen manifesteren en ook sneller uitgeklaard worden.
Er kan decretaal voorzien worden dat de eindconclusie van de projectvergadering geldt als “stedenbouwkundig attest” op verzoek van de aanvrager, in de mate de

noodzakelijke elementen voor de attestering beschikbaar zijn. Dit ligt in het verlengde van het recente [SARO-advies van 4 september 2024](#).

- Zorg voor voldoende capaciteit en kennis bij de vergunningverleners, gezien het gegeven dat omgevingsambtenaar een knelpuntberoep is en gezien de groeiende complexiteit in regelgeving, maar ook van het bouwproces. Dit is een zaak van goed bestuur.

Optimaliseer de vergunningsprocedures

Met de invoering van de modulaire omgevingsvergunning zal de beginfase met de verklaring van volledigheid en ontvankelijkheid van een vergunningsdossier, kortweg de V&O-fase, wijzigen. De bouwsector hoopt dat de nieuwe werkwijze tegemoet zal komen aan de vele verzuchtingen bij vergunningaanvragers tegenover het meermaals opvragen van bijkomende niet-verplichte gegevens en documenten. Het gevoel leeft soms dat de overheid deze procedurestap misbruikt om tijd te rekken.

Onze concrete voorstellen:

- Wanneer de modulaire omgevingsvergunning in werking treedt, moet de overheid zich beperken tot het opvragen van ontbrekende, reglementair verplichte gegevens.
- Vlaanderen moet voorzien in de mogelijkheid tot een administratief beroep wanneer de vergunningverlener een vergunningsaanvraag onvolledig of onontvankelijk verklaart.

Tijdens het openbaar onderzoek wordt enkel de stem van de tegenstanders gehoord. Bedrijven, verenigingen en burgers die het project genegen zijn, komen niet aan bod. Zo kan de vergunningverlener enkel de bezwaren in rekening brengen in de motivering tot goedkeuring of weigering van een aanvraag en wordt de steun voor het project vergeten.

Onze concrete voorstellen:

- Zorg ervoor dat de positieve stem in de formele procedure, naast de bezwaren, ook gehoord en mee in overweging genomen wordt.
- Zorg ervoor dat de bezwaarschriftindiener in het bezwaarschrift zijn rechtstreeks belang aantoont en dat de bezwaren voldoende wetenschappelijk en/of technisch onderbouwd zijn.
- De vergunningverlener heeft de plicht om altijd eerst na te gaan of er oplossingen zijn om tegemoet te komen aan de bezwaren. Indien nodig kan een wijzigingslus toegepast worden of kunnen voorwaarden opgelegd worden in plaats van de vergunning te weigeren.
- Breng voor grote projecten het ontwerp van beslissing, opgesteld op basis van dossierinhoud en de adviezen van adviesinstanties en de omgevingsambtenaar, mee in het openbaar onderzoek, zodat burgers het standpunt en de motivatie van de vergunningverlener kennen, zonder echter een impact te hebben op de doorlooptijd van een vergunningsaanvraag.

De vergunningverlener en de omgevingsambtenaar worden regelmatig geconfronteerd met een veelheid aan adviezen enerzijds en met tegenstrijdige adviezen anderzijds.

Onze concrete voorstellen:

- Evalueer en beperk de lijst met adviesinstanties tot het strikt noodzakelijke.
- Bij tegenstrijdige adviezen dienen positieve en negatieve effecten van een project beter tegen elkaar afgewogen om te resulteren tot één geïntegreerd advies.
- Zorg voor voldoende capaciteit bij de adviesverlenende instanties. Dit is een zaak van goed bestuur.

Inzetten op beroepsprocedures

Algemeen wordt er een administratief beroep aangetekend tegen ca. 4,6 % van de beslissingen in eerste aanleg. Bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen worden jaarlijks meer dan 1000 dossiers ingediend.

Uit een recente studie op vraag van FABAs (de Federatie van Algemene Bouwaannemers), uitgevoerd door Idea Consult en KULeuven, blijkt dat slechts 53 % van de projecten met meer dan 20 wooneenheden tot een positieve beslissing in eerste aanleg komt, dat de kans op een administratief beroep 19 % bedraagt en dat er een kans van 49% is op een beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen tegen een positief besluit van de administratieve beroepsinstantie. De behandeling van de beroepen voor projecten met meer dan 20 wooneenheden bedraagt volgens dezelfde studie 157 dagen voor het administratief beroep en 564 dagen voor een beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Gezien de grote kans op een beroep tegen vergunningen voor verdichtingsprojecten en gezien de lange doorlooptijden is de bouwsector tegen een snellere rechtspraak voor belangrijke maatschappelijke en strategische projecten. Alle projecten waartegen een beroep aangetekend is, dienen gelijk en met dezelfde snelheid behandeld te worden. Bovendien zal het opstellen van een lijst met maatschappelijke en strategische projecten een tijdsintensief traject zijn dat een grote polemiek zal veroorzaken, waarbij de kans groot is dat het gelijkheidsbeginsel niet gerespecteerd wordt en het resultaat niet overeind blijft bij het Grondwettelijk Hof. De inspanningen die geleverd worden om deze lijst op te stellen, kunnen dan ook efficiënter ingezet worden.

De intentie van de Vlaamse Regering om de doorlooptijd bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen in te korten van 12 maanden naar 9 maanden is positief, maar wordt idealiter nog verder ingekort naar 6 maanden.

Onze concrete voorstellen:

- Zorg ervoor dat de Raad extra personeel en middelen krijgt om de beoogde versnelde behandeling mogelijk te maken.
- Zet verder in op de opvolging van geschillen op transparante en digitale manier.

- Zorg voor een beter omlijnen van het “belang van het betrokken publiek” (klemtoon op rechtstreeks en rechtmatig belang).
- Beperk de toegang tot de rechter voor wie niet bij aanvang bezwaar indiende. Bij projecten waarbij een ontwerp van beslissing, incl. adviezen, in het openbaar onderzoek opgenomen is, heeft de bezwaarindiener alle relevante informatie ter beschikking om een bezwaar in de administratieve procedure in te dienen.
- Niet tijdig ingediende bezwaarschriften of niet tijdig afgeleverde adviezen zouden geen onderwerp van een beroepsprocedure mogen uitmaken, en al zeker niet van een beroep ingesteld door de adviesinstantie.
- Na integratie van tegenstrijdige adviezen in één geïntegreerd advies, kunnen de betrokken adviesinstanties geen beroep meer instellen dat van dit geïntegreerd advies afwijkt.
- Zorg ervoor dat een lager bestuur voor werken van algemeen belang niet langer in beroep kan gaan tegen een hogere overheid.
- Beperk de situaties waarin een hogere overheid in beroep kan gaan tegen beslissingen van een lager bestuur.
- Zorg dat een hogere overheid enkel over de bezwaren een uitspraak kan doen. Dan dient het dossier niet opnieuw afgestemd te worden op de visie.
- Zorg dat er na een uitspraak van de Raad bijstellingen en aanvullingen aan het vergunningsdossier kunnen doorgevoerd worden waarbij een nieuwe omgevingsvergunningsprocedure kan doorlopen die enkel de wijzigingen behandelt. Zo voorkom je dat nieuwe regels van toepassing zijn op een dossier dat al geruime tijd loopt.
- Voorzie decretaal de mogelijkheid om exclusief tegen stedenbouwkundige lasten of bijzondere milieuvorwaarden administratief beroep in te stellen.
- Verhoog de rechtsplegingsvergoeding en het rolrecht.
- Voorzie de mogelijkheid voor de Raad om een annulatieberoep te verwerpen bij (kennelijk) onevenwicht tussen privaat belang van de klager en collectief belang van het project.
- Voorzie een compensatie voor de financiële impact ondergaan door de bouwheer bij onrechtmatige beroepen (o.a. voorfinanciering van grond en studies).
- Verzwaaar de sanctie in geval van kennelijk onrechtmatig beroep. Nu bestaat enkel het principe van een kennelijk onrechtmatig beroep, maar de sanctie is beperkt tot 2500 € en komt toe aan het Vlaams fonds en niet aan de bouwheer.
- Voorzie een volwaardig administratief beroep tegen de beslissing van de gemeenteraad over de zaak van de wegenis.
- De federale overheid dient ervoor te zorgen dat de verwerking van de procedures bij de Raad van State, als cassatierechter t.a.v. de Raad voor Vergunningsbetwistingen, sneller en efficiënter verloopt, zodat er toch uiterlijk binnen de 4 maanden effectief een uitspraak komt.
- Voorzie preventief in een decretale grondslag voor dadingen die een verbintenis inhouden om geen procedures op te starten.

Waak over de inhoud van vergunningsaanvragen

De voorbije jaren zien we als bouwsector een enorme toename in de complexiteit van vergunningsdossiers: steeds meer regelgeving moet gerespecteerd worden, steeds meer studies moeten opgemaakt worden en steeds meer terreinonderzoek moet uitgevoerd worden. De gevraagde detailgraad van plannen en onderzoeken staat daarbij vaak niet in verhouding tot de meerwaarde voor de vergunning- en adviesverlening en kost bovendien veel tijd en middelen aan bouwheren, architecten en studiebureaus. Bovendien zorgt de toenemende hoeveelheid, detailgraad en complexiteit van gevraagde plannen en onderzoeken ervoor dat (professionele) beroepsindieners over meer munitie beschikken om dossiers aan te vallen maar ook dat de volledigheid en ontvankelijkheid van een vergunningsaanvraag bijna een loterij wordt.

Onze concrete voorstellen:

- Beperk de regelgeving tot de essentie en vermijd een overmaat aan gedetailleerde en mathematische voorschriften. Laat ruimte voor interpretatie en “common sense” door beoordelingskaders te vereenvoudigen.
- Koppel uitvoeringsdetails los van de omgevingsvergunning: zorg ervoor dat regelgeving en verordeningen (o.a. GSV hemelwater en GSV toegankelijkheid) zich beperken tot de hoofdlijnen en dat de uitvoeringsdetails opgenomen zijn in technische normen e.d.
- Vermijd om onderzoek naar bepaalde milieueffecten uit te voeren voor projecten waarbij de impact duidelijk marginaal is en waarvoor standaardoplossingen of berekeningen kunnen uitgewerkt worden. Indien onvermijdelijk, zorg voor kaders en tools op maat van de doelgroep zodat hiervoor geen experts moeten ingeschakeld worden (cfr. berekening van stikstofemissies in de aanlegfase van eengezinswoningen).

Maak bouwprojecten mogelijk door een duidelijk omgevings- en verdichtingsbeleid

De bouwsector wil zijn schouders zetten onder de enorme woonopgave en het realiseren van de gevraagde verdichting in kernen, maar stelt vast dat de Vlaamse visie op de bouwshift niet gevolgd wordt door lokale besturen. Tegenstrijdige visies of het ontbreken van een ruimtelijke visie, gecombineerd met complexe regelgeving, een veelheid aan lokale verordeningen en het NIMBY-of BANANA-syndroom¹, maken de verdichtingsopgave haast onmogelijk.

Onze concrete voorstellen:

- Vertaal de principes van de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) eindelijk in Vlaamse beleidskaders.

¹ NIMBY = Not in my back yard / BANANA = Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anyone

- Zorg ervoor dat de Vlaamse visie m.b.t. de bouwshift doorvertaald wordt in een lokale ruimtelijke visie en vermijd en schrap lokale regels die de verdichtingsopgave belemmeren.
- Stop de wildgroei aan lokale verordeningen zodat bouwheren, architecten en studie bureaus, die in veel verschillende steden en gemeenten actief zijn, onnodig tijd en middelen verliezen om deze regels te doorgronden en hun ontwerpen conform deze versnipperde, gedetailleerde en vaak verouderde eisen op te maken (o.a. parkeernormen, woonoppervlaktes, plantensoorten). De Vlaamse administratie mag dit instrument bovendien niet actief promoten bij uitblijven van een overkoepelend Vlaams beleid. Gold plating door lokale besturen dient verboden te worden.
- Beperk het decretale toepassingsgebied van de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden tot de essentie:
 - Voorzie een regeling waarbij een omgevingsvergunning voor groepswoonbouw kan gelden als een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden.
 - Voorzie een vrijstelling van de verkavelingsvergunningsplicht voor zover de grond gelegen is binnen de perimeter van een RUP dat beantwoordt aan de criteria van artikel 4.3.1, § 2, eerste lid, 1° VCRO en aldus decretaal geacht wordt de goede ruimtelijke ordening weer te geven omdat de voorschriften van dergelijk RUP reeds zeer gedetailleerd zijn. In dat geval zou een notariële verdelingsakte in toepassing van artikel 5.2.2. VCRO kunnen volstaan.
 - Zorg voor vereenvoudiging: verkavelingen bepalen de perceelsgrenzen en voorschriften die van inrichtende en functionele aard zijn zoals kroonlijsthoogte, inplanting bijgebouwen, positie parkings, functie 'wonen/...',...
- Maak zo snel mogelijk werk van de voorziene experimenten met "bouwshiftconvenanten" waarin, naar analogie met de brownfieldconvenanten, onder leiding van een onderhandelaar/regisseur, alle overheden en alle relevante stakeholders gezamenlijk afspraken en engagementen voor de realisatie van het project onderschrijven.
- Zorg voor een vlottere vergunningverlening van alternatieve woonvormen (co-housing, hamsterhuren, tiny houses, ...), optoppingen, herbestemmingen van bestaande gebouwen en terreinen, multifunctioneel ruimtegebruik, e.d.
- Zorg dat een bevoegde overheid een RUP vrij eenvoudig kan bijsturen. Visies veranderen aan een ijtempo en om hierop een antwoord te kunnen bieden moet een bestuur, mits openbaar onderzoek, voorschriften van een RUP in een verkorte procedure kunnen wijzigen.
- Maak van de private sector een betrokken partij in het opmaken van RUP's van bvb. stadsontwikkelings- en verdichtingsprojecten, zodat reeds opgemaakte ontwerp- en verdichtingsvisies van bedrijven en (landschaps-)architecten in het RUP in rekening kunnen gebracht worden.

Zorg voor een werkbare aanpak voor werfgebonden activiteiten

De uitvoering van bouwprojecten gaat gepaard met werfgebonden activiteiten die tijdelijk hinder veroorzaken en een tijdelijke impact hebben op mens en milieu. De voorbije jaren merken we dat de regelgeving voor deze tijdelijke werfgebonden activiteiten steeds strenger wordt en niet afgestemd is op de realiteit van de werf, dat de vergunningverlening of meldingsplicht steeds moeilijker wordt, dat er steeds meer bijzondere voorwaarden opgelegd worden, en er ook steeds meer beroepsprocedures opgestart worden.

Onze concrete voorstellen:

- Voorzie een afzonderlijke Vlarem-rubriek voor de meeste werfgebonden activiteiten (klasse 3) in navolging van [de werkwijze in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#).
- Beperk de dossiersamenstelling voor een tijdelijke werfgebonden stedenbouwkundige handeling tot een minimum (in extreme gevallen dienen tot 325 plannen enkel voor de tijdelijke werfinrichting opgeladen te worden).
- Indien een vrijstelling geldt voor de "permanente" stedenbouwkundige handeling, zorg ervoor dat deze ook geldt voor de tijdelijke werfgebonden stedenbouwkundige handeling.
- Ontwikkel een werkbare procedure met aangepaste termijnen voor het bijstellen van een omgevingsvergunning voor bemalingen (bvb. wanneer een overschrijding van de opgepompte debieten dreigt) en voor andere tijdelijke werfgebonden activiteiten of handelingen (bvb. voor een werfkeet of voor parkeerplaatsen die verschuiven langsheen de werf van een infrastructuurproject).
- Zorg ervoor dat de uitvoering op het terrein niet in het gedrang komt (cfr problematiek inwerkingtreding THK PFAS, waarbij voorzien werd dat de technische verslagen van lopende werven allemaal aangepast moesten zijn bij de inwerkingtreding).
- Zet in op de uitwerking van programmatische aanpakken, op integrale milieubeoordelingen en op een integrale verbetering van de leefomgeving.
- Ondersteun bouwheren en lokale besturen nog meer in complexe thema's met heldere sectorale voorwaarden, eenvoudige handleidingen en tools en doelgerichte opleidingen, bvb. op het gebied van verontreinigingen, stikstof en bemalingen.

Inzetten op innovatie en digitalisering van het omgevingsbeleid en de vergunningverlening

Als bouwsector zijn we ervan overtuigd dat de vergunningsprocedures vlotter kunnen verlopen door in te zetten op een verdere digitalisering van het omgevingsbeleid, met een betere data-ontsluiting en -uitwisseling, en op de toepassing van innovatieve technologieën in de vergunningverlening, zoals AI. Hierdoor zijn grote efficiëntiewinsten te boeken bij zowel bouwheren, architecten en studiebureaus, maar ook bij vergunningverleners en adviesinstanties.

Onze concrete voorstellen:

- Moderniseer het omgevingsloket en stel hierbij de gebruiker en het project centraal.
- Pas het only once -principe maximaal toe. In het omgevingsloket, maar ook in andere tools, worden vaak telkens opnieuw gegevens gevraagd die de overheid al in het bezit heeft. Zorg ervoor dat deze data al in het omgevingsloket aanwezig zijn.
- Harmoniseer de gevraagde gegevens in het omgevingsloket met de gegevens uit de addenda en online formulieren, bvb. 10 hoofdfuncties in addendum 'B2 Gebouwen' en 24 functies in het omgevingsloket (soms andere).
- Digitaliseer en ontsluit alle verschillende lokale, Vlaamse en Europese mogelijkheden, voorschriften en beperkingen die van toepassing zijn in een gemeente, in een straat of op een perceel, op een gebruiksvriendelijke manier, zodat die met één klik raadpleegbaar zijn. Dit is een kwestie van transparante regelgeving en goed bestuur.
- Optimaliseer en integreer verschillende tools en toetsen vanuit het oogpunt van de vergunningaanvrager, en niet vanuit regelgeving en doelstelling (zoals de watertoets, de impact- en impactscoretool, project-mer-screening).
- Verbeter de toegang tot informatie en zorg voor een betere data-ontsluiting en data-uitwisseling, bvb. een decretale basis voor de toegang van architecten en studiebureaus tot het vastgoedinformatieplatform.
- Evalueer het normenboek en maak het indienen van 3D-plannen en BIM-plannen als alternatief mogelijk, indien beschikbaar bij opdrachtgever, architect of studiebureau. Zeker voor grotere infrastructuurwerken zijn 3D-plannen ingeburgerd.
- Onderzoek de mogelijkheden van AI in de vergunningverlening en experimenteer met volledig digitale en datagedreven vergunningsaanvragen, vanuit 3D-modellen en gestructureerde data, en met geautomatiseerde kwaliteitscontroles.
- Gebruik de indicatoren van de vergunningverlening en de mogelijkheden van AI voor het optimaliseren van de vergunningverlening.

Realiseer aanpassingen aan de Europese milieu- en natuurregelgeving

De doelstellingen van de Europese milieu- en natuurregelgeving moeten op zich niet in vraag worden gesteld, maar de manier waarop die wordt bereikt, moet aangepast worden. De impact van Europese regelgeving op een verstedelijkte regio met een hoge bevolkingsdichtheid en grote economische activiteit als Vlaanderen is vaak groter dan in andere regio's. Vlaanderen moet hierom meer wegen op de Europese besluitvorming om tot een meer dynamisch milieu- en natuurbeleid te komen.

- Hou meer rekening met de specifieke context van een regio als Vlaanderen.
- Zorg voor meer afstemming tussen verschillende doelstellingen (bvb. hernieuwbare energie versus natuur).
- Vermijd definities die voor interpretatie vatbaar zijn.
- Beperk het instrument van de gedelegeerde handelingen, waarbij Europese ambtenaren de vrijheid krijgen om invulling te geven aan verordeningen en richtlijnen.
- Hertekende speciale beschermingszones.